

Suomalaisia maidonjalostuskoneita maailmalla MKT:n 100-vuotias tarina

Kirjassa on 276 sivua sisältäen muun muassa yli 200 valokuvaa suomalaisista ja ulkomaisista meijereistä, laitteista, tuotannosta ja henkilöistä. Sen on kustantanut MKT-Perinneyhdistys ry. Kirjaa voi tilata. Sen hinta yhdistyksen jäsenille on 40 euroa/kpl ja muille 50 euroa/kpl.

Lisätietoja:

MKTPerinneyhdistys ry,
puheenjohtaja Harry Suntioinen, puh. 0400 740 240
varapuheenjohtaja Heikki Kauppi, puh. 040 517 8757
Kirjan toimittaja Raija-Liisa Konkola, puh. 050 500 3219

Suomalaisia maidonjalostuskoneita maailmalla–teos on huikea tarina siitä, mitä kaikkea ennakkoluulottomuudella ja innovatiivisuudella saadaan aikaan. MKT:n tarina on hyvä esimerkki pk-yrityksen kasvusta ja kansainvälistymisestä. Se on myös esimerkki yrittäjyydestä, kun henkilöstö joutuu ottamaan omistajavastuun yritysjärjestelyjen seurauksena.

Kirjan alussa on tiivistelmä yrityksen ensimmäisestä, Väinö Pessin kirjoittamasta historiikista MKT-tehtaat Oy 1918–1967. Uusi kirja kattaa vaiherikkaat vuosikymmenet 1968–2013 ja kuvauksen siitä, kuinka MKT-tuotemerkki jatkaa olemassaoloaan tänäkin päivänä. Kirjassa on liiketoiminnan kuvausten lisäksi perusteelliset osiot eri tuoteryhmien laitekehityksestä, yhteistyöstä asiakasmeijereiden kanssa ja markkinointiponnisteluista sekä kotimaassa että etenkin viennissä.

Kotimaan markkinoita varten Keskusosuusliike Hankkijan vuonna 1918 perustamasta Maanviljelyskonetehtaasta kehittyi 1950-luvulla juustolakonetoimittaja. Yritys oli edelläkävijä juustonvalmistuksen mekanisoinnissa ja automatisoinnissa. Kotimaan hyvien referenssien avulla ja vientiin investoimalla avautuivat 1960-luvulla Euroopan markkinat. Yrityksen nimi muutettiin tuolloin muotoon MKT-tehtaat Oy.

Tuotevalikoima monipuolistui 1960-luvun puolivälistä alkaen. Juustolalaitteiden rinnalle tulivat maidonkeräilylaitteet, kuten tilatankit ja maitoautot, sekä maidon ja muiden nesteiden haihdutus- ja kuivauslaitteet. 1970-luvun puolivälissä perustetusta mittalaitteosastosta kehittyi elektroniikkaosasto, joka oli avain isojen laitostoitimusten saamiselle sekä kotimaassa että vientimarkkinoilla.

Länsikaupan lisäksi MKT sai osansa Suomen ja Neuvostoliiton välisestä bilateraalikaupasta ja muusta kaupasta itäisen Euroopan maihin. Vähitellen vienti laajeni Euroopasta maailmanlaajuiseksi, myös vaikeille Yhdysvaltain markkinoille. Vientimenestyksen salaisuutena ovat olleet yhteistyössä asiakkaiden kanssa kehitetyt innovatiiviset ratkaisut ja kotimaassa saavutettu vahva asema.

MKT:n menestys perustui vahvaan yrityskulttuuriin, jossa leimallista oli henkilökunnan sitoutuminen työhönsä. Yritys tuotti vuosikymmeniä maailmanluokan meijerikoneita ja -laitteita, missä se ei olisi onnistunut ilman teknisesti taitavia ja luovia suunnittelijoita ja ruostumattoman teräksen käsittelyä ammattilaisia.

Markkinoita valloitettiin ja asiakas sai mitä tilasi, mutta kirjan tekijöiden mukaan omien kustannusten hallinta ei aina onnistunut tavoitteiden mukaisesti, mikä oli keskeinen syy MKT-tehtaiden vaihtelevaan kannattavuuteen. Toistuvien projektien myötä organisaatio kuitenkin harjaantui ja liiketoiminnan tulokset paranivat.

Useita yritysjärjestelyjä

Keskusosuusliike Hankkija oli MKT-tehtaat Oy:n pääomistaja 70 vuoden ajan, vuosina 1918–1987. Tämän pitkän ja vakaan vaiheen jälkeen MKT:n omistajuutta ja liiketoimintaa järjestettiin useita kertoja uudelleen.

Vuonna 1987 Hankkija myi osake-enemmistön tytäryhtiöstään Oy Hackman Ab:lle jäaden vähemmistöomistajaksi. Uusi omistaja Hackman arvioi MKT:n liiketoimintaa uudelleen; osa liiketoiminnasta myytiin pois ja päätettiin keskittyä juustonvalmistuslaitteisiin. Yhtiön nimi oli tuossa vaiheessa Hackman-MKT Oy. Pian yritysjärjestelyt jatkuivat. Vuonna 1989 ostettiin MKT:n tarjontaa täydentävä hollantilaisyritys Tebel ja muodostettiin yhtiö Tebel-MKT, jossa Hackman oli osakkaana vuoden 1994 kevääseen asti. Tetra Pakin ostettua Hackmanin osuuden yrityksen nimeksi tuli Tetra Pak Tebel, joka toimi vuoteen 1999 asti. 1990-luvun puolivälissä toimitettiin muun muassa maailman suurimman juustolan koneet Uuteen-Seelantiin.

2000-luvulla juustolalaitteiden liiketoiminta palasi kotimaiseen omistukseen, muun muassa entisten työntekijöiden perustamaan MKT-Steel Oy:öön, jonka toiminta loppui 2013. Kirja kertoo, kuinka tämänkin tapahtuman jälkeen MKT-tuotemerkki on jatkanut olemassaoloaan. IPR-oikeudet ostanut High Metal Production Oy (nykyisin High Metal Oy) harjoittaa juustolalaitteiden liiketoimintaa MKT Dairy -nimellä. High Metal Oy on 70-vuotias, kolmannen polven perheyritys. Sen toimipaikka on Vantaalla.

Henkilökunnan määrä oli suurimmillaan 1970-luvun puolivälissä, lähes 500 henkilöä. Yritys toimi Helsingissä Malmilla vuoteen 1989 ja sen jälkeen Järvenpäässä. MKT:llä oli 1970-luvun puolivälistä 10 vuoden ajan valmistusyksikkö Iisalmen teollisuuskylässä.

MKT-tehtaiden ja Hankkijan omistuksessa ollut tehdasalue Malmilla oli varsin suuri, noin seitsemän hehtaarin suuruinen. Helsingin kaupungilla oli ollut jo 1970-luvulla suunnitelmia alueen käyttötarkoituksen muuttamisesta, mikä toteutui 1990-luvulta alkaen. Teollisuushallit purettiin ja paikalle rakennettiin asuinkerrostaloja. Pitkästä teollisesta perinteestä muistuttavat asuintaloksi muutettu funkistyylinen pääkonttori ja 100-vuotias pajarakennus piippuineen. Paja on edelleen alkuperäisessä käytössä ja siellä toimii Erkki ja Mikko Lahtisen pyörittämä sepänpaja Tuliterä Oy.

MKT-tehtaat oli omana aikanaan ”vanhan ajan” teollisuusyritys, joka muun muassa koulutti metallialan osaajia omassa ammattikoulussaan ja ylläpiti työsuhdeasuntoja. Tehtaalla oli oma ruokala, harrastustoiminta oli vilkasta ja oma työterveyshuolto palveli henkilökuntaa tehtaan tiloissa.

Tämä teos on saatu aikaan varsin poikkeuksellisesti, vapaaehtoisvoimin yhtiön entisten työntekijöiden toimesta, mikä omalta osaltaan kertoo siitä, että yrityksessä on ollut vahva yrityskulttuuri ja että henkilökunta on ollut äärimmäisen sitoutunutta työhönsä. Teoksen laadinnassa on hyödynnetty kirjallisten lähteiden, kuten yhtiön henkilökuntalehden lisäksi kymmenien entisten työntekijöiden muistitietoa. Vanhimmat hankkeeseen osallistuneet henkilöt olivat MKT-tehtaiden palveluksessa jo 1950–1960-luvuilla. Näin on ollut mahdollista kertoa tarinoita niin kuin aikalaiset ovat ne kokeneet.